

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

DOUĂ CONGRESE IMPORTANTE

Săptămâna trecută au avut loc două congrese de seamă: unul al Clerului în București, celălalt al profesorilor de religie la Mănăstirea Dealului. Ele merită să rețină atențiunea noastră, spre a examina în liniște, fie și numai în forme sumare, concluziunile la cari au ajuns și nădejile ce se pot pune în realizarea lor.

Faptul, că amândouă congresele au fost adunări profesionale, la cari au luat parte numeroși reprezentanți al Clerului din toate unghiurile țării, deci conducătorii spirituali ai poporului nostru de plugari, le sporește enorm importanța morală. Dincolo de interesele strict bisericesti, s'au afirmat cu tărie și mari lozinci naționale, a căror actualitate arzătoare zguđuie de câțva timp întreaga conștiință românească.

Discuțiunile bogate și interesante din aceste congrese s'au brodat pe două fonduri distincte: deziderate religioase și revendicări de tagmă. Cele din urmă sunt perfect motivate de situațiunea nedreaptă în care este ținută Biserica ortodoxă și clerul ei, scoborându-li-se prestigiul și posibilitățile de afirmare în raport cu celelalte culte ale patriei. O serioasă politică de stat ar fi trebuit din capul locului, să raporteze ocrotirea economică la misiunea națională și la necesitățile reale ale fiecărei Biserici, făcând mai întâi operă de reparație cerută de suferințele trecutului, și abia după aceasta trecând la stabilirea condițiilor de protecțiune legală.

De mirare, cum a putut fi neglijată atâta timp o asemenea concepție normală și necesară. Ne mângâiem că cel puțin acum ea va fi onorată prin programul de muncă, ce și l-a formulat noul Ministru al Cultelor dl Al. Lapedatu.

Suntem surprinși însă să vedem perseverând în unele deziderate tot vechea marotă etatistă, care este complex incompatibilă cu realitatea autonomiei bisericesti. A vorbi și astăzi de

plata salariilor prin perceptori și nu prin Episcopii, de conducerea Seminarilor tot de către Stat, de suprimarea autonomiei eparhiale în folosul centralismului absolutist etc. — înseamnă o tendință neavenită spre vremi definitiv îngropate, pe care Biserica vie de astăzi o refuză în modul cel mai hotărât. Noroc, că această stranie pasiune pentru epoca de aservire de odinioară, nu tulbură decât o foarte mică grupare de oameni, care în cele din urmă va trebui să se resemneze.

Dar pe deasupra revendicărilor de tagmă, se ridică acele deziderate religioase, cu aspectul lor variat, grav și poruncitor, ce depășesc interesul limitat al Bisericii, angajând atențiunea generală a țării însăși. Este vorba de problema cea mare a *educației tinerimii*, pe care dureroasele crime „liceiste” încă în memoria tuturor, a pus-o cu înfrigurare în centrul sbuciumului nostru cotidian. S'au făcut anchete, s'au scris articole și studii, s'au emis păreri și s'au dat ordine oficiale, s'a legiferat chiar în vederea unor instituții noi, cari să fie puse la contribuție. Cu un cuvânt, pe această chestiune se frământă acum societatea întreagă, îngrozită de perspectivele sinistre ale desmățului școlăresc de sub ochii nostri.

Ce este de făcut? Toți sunt gata să dea formule generoase și rețete salvatoare. Ba teologii și filozofii noștri s'au angajat într'o vastă polemică ziaristică, plină de interes, dar și de anumite devieri, pe care atâția au urmărit-o atenți în așteptarea concluziunilor lămuritoare. Dar tezele nu s'au conciliat încă, din cauze poate mai mult de orgoliu și de pură dialectică. În această atmosferă, clerul nostru ține să sublinieze din nou, prin motiunile votate, valabilitatea necontestată a concepției creștine despre lume și viață, și în consecință afirmă primatul educației religioase în formarea tinerimii școlare. Realizarea acestei educații revine

în chip firesc *Bisericii*, deținătoare, prin putere de sus, a marilor adevăruri și mijloace de mântuire.

Ni se cere să punem în mâna copiilor Biblia și revista creștină, apoi grija de o lectură profană sănătoasă și de un cinematograf ziditor de suflet — tot atâția factori de eminentă îndrumare spirituală. Biserica

i-a preconizat întotdeauna, dar vai, n'a fost secondată de celelalte forțe sociale în aplicarea lor permanentă la școală. Aici e nodul gordian. Să i se dea deci Bisericii tot concursul de care are nevoie, și fața morală a țării se va schimba în spiritul Celui ce s'a jertfit pe Golgota pentru o lume desăvârșită.

Biserica ortodoxă în viața Statului.

— Un interview al d-lui prof. I. Lupaș. —

Factor de echilibru și de armonizare socială.

— Care este rolul preotului din punct de vedere social?

— Dată fiind chemarea superioară a preotului în mijlocul societății creștine ca ministru al păcii, el trebuie să fie un permanent factor de echilibru și de armonizare socială, urmărind cu viu interes felul de viață al credincioșilor săi de toate tagmele, siindu-se a-i apropia unii de alții în prețuire, solidaritate și dragoste frățească, împlinindu-și astfel datoria, impusă prin însuș cuvântul Scripturii, de a se face tuturor toate ca pe toți să-i dobândească. Fără îndoială, pentru cei în suferință trebuie să aibă pururea urechea și inima deschisă, alergându-le în ajutor nu numai cu mijloace de ordin spiritual, ci și social. În privința aceasta ar fi de dorit ca nici unul dintre preoți să nu dea uitării cuvântul lui Ruskin, care spunea că viața socială se poate îndrepta spre bine numai cu condiția ca preoții să se ospeteze cu săracii și să predice bogaților!...

Educația morală religioasă.

— Cari sunt îndatoririle cetățenești ale preotului în raport cu chemarea sa?

— Ele sunt mai ales de ordin moral-educativ, îndrumându-l să nu lipsească dela nici unul din actele mai însemnate ale vieții cetățenești, să caute pretutindeni cu orice prilej a chema atențiunea păstoriților săi spre scopurile superioare, ale vieții omenești, făcându-i să înțeleagă, că mai presus de preocupările materiale cotidiene, trebuie să fie cele sufletești, permanente în viața creștinătății, și că soarta poporului nu poate fi îndrumată spre limanul izbăvirii decât pe căile și cu ajutorul Evangheliei mântuitoare.

Bineînțeles, această obligație de ordin moral-educativ nu revine exclusiv preoților, ci tuturor intelectualilor creștini, cari pot să-și dea seama, că după cum educația școlară nu e de interes numai pentru învățători, nici cea militară numai pentru ostași, nici cea igienică numai pentru medici, — tot astfel și educația religioasă-morală este obligația colectivă a tuturor factorilor cu rol de îndrumare și de răspundere în viața unui popor. Acest adevăr a început a fi înțeles — cam târziu, e adevărat, — și de mulțimea intelectualilor mireni, cari organizați în tânăra societate „Frăția Ortodoxă Română” sunt însuflețiți de dorința de a colabora în deplină armonie cu ierarhii și cu preoții la importanta operă de educație religioasă-morală a poporului nostru.

Unitatea sufletească.

— Cum s'ar putea crea legătura între idealul spiritual al Bisericii și idealul național?

— Ea este creată din vechi timpuri, de când biserica ortodoxă cu tradiționala ei organizare a reușit să depășească nedreptele graniți politice cari sfâșiaseră trupul neamului nostru în atâtea bucăți, făcându-l să sângere din adânci răni seculare. În tot acest trecut de suferințe și de urgie, biserica ortodoxă ca o mamă duioasă a neamului — cum o numea Mihail Eminescu — și-a împlinit cu neis-tovită dragoste și cu spirit de sacrificiu datoria de a consola pe cei asupriți și de a perpetua, cu inepuizabilele ei mijloace spirituale, peste toate granițele vameșilor, legăturile de unitate sufletească între fiii răstleți ai neamului nostru, precum și aspirațiile de izbăvire de sub jugul străin. Iar pentru viitor această legătură va fi continuată prin identi-

tatea scopului urmărit: precum biserica trebuie să lupte necontenit pentru buna îndrumare morală a credincioșilor ei, tot astfel dintre problemele națiunii nu poate lipsi aceea de a-și crește în virtute fiii în toate timpurile. Fiu virtuos al națiunii române și credincios devotat al bisericii ortodoxe — vor fi postulate identice și în viitor, cum au fost și în trecut, cum ar trebui să fie și în timpul de față.

Raportul dintre biserică și stat.

— Care trebuie să fie raportul dintre biserica ortodoxă română și Stat și în ce măsură au înțeles diferitele guverne să susțină biserica dominantă?

— Raportul dintre statul român și biserica neamului nostru a fost în trecut din cele mai strânse, servind biserica ortodoxă ca temelie organică indestructibilă nu numai în epoca de lupte pentru dobândirea independenței vovodadelor române de sub episcopisirea incomodă a regatului misionar ungaro-catolic, ci și mai târziu în tot timpul existenței lor. Contopirea aproape desăvârșită a organismului bisericesc în acela al statului a fost, potrivit tradiției bizantine, norma generală pentru raportul dintre biserică și stat în trecutul românesc, după cum aceeași normă s'a perpetuat, ca o respectabilă tradiție din timpul împăratului Constantin cel Mare și în imperiul rusesc până la catastrofa din 1917, care deodată cu coroana țarului a căutat să arunce în prăpastia nimicirii și crucea lui Christos. Dar aceasta având făgăduința vecinicii, nu va putea fi biruită nici de puterile iadului bolșevic și va supraviețui păgâneștile asalturi.

Suferințele mucenicești ale bisericii din Rusia sunt însă tot atâtea dovezi puternice în favoarea autonomiei bisericești, înscrisă la 1923 în Constituția României și lămurită în amănunte prin dispozițiile legii de organizare bisericească, elaborată potrivit cu principiile constituționale cuprinse în statutul organic, șagunian. Este cu mult mai bine, să-și păstreze biserica ființa și organizația sa autonomă decât să se lase contopită

integral în aceea a statului, la conducerea căruia se pot îmbulzi unele elemente ostile bisericii ortodoxe, cum s'a întâmplat în România la 1928—1933.

Cum a fost tratată în acești cinci ani din urmă biserica „dominantă“ arată de ajuns o declarație a Patriarhului Miron, care a făcut nu de mult dureroasa mărturisire că dela 1928—1933 ierarhii acestei biserici „dominante“ au cerut de repetate ori — zadarnic — respectarea dispoziției constituționale și legale de a fi sprijiniți din partea statului, ei și subalternii lor, în mod proporționat cu sprijinul și ocrotirea de care se bucurau vlădiciei și preoții confesiunilor minoritare.

Dintre guvernele, cari s'au succedat până acum la cârma României întregite, mai multă înțelegere pentru importanța bisericii „dominante în stat“ a avut guvernul din 1922—1926 și cel din 1926—7, în timpul căruia răposatul Vasile Goldiș a reușit să introducă în bugetul statului sumele necesare pentru aplicarea integrală a dispozițiilor din legea de organizare a bisericii ortodoxe-române, sume cari în cursul anilor următori au fost eliminate succesiv cu tot mai multă lipsă de înțelegere față de rostul acestei biserici.

(După ziarul „Țara Noastră“)

O măsură salutară în Cehoslovacia. Statul vecin și aliat Cehoslovacia va avea în curând o nouă lege a presei. Proiectul, întocmit pe baze sănătoase, are o dispoziție, care merită să fie relevată aici. Anume ziarele n'au voie să publice în pagina întâia sau ultimă reportajii despre crime, furturi, sinucideri, atentate la bunele moravuri etc. Contravenienții sunt supuși unor amenzi apreciabile.

Ce cuminte ar fi să se introducă asemenea prevederi bune și la noi, unde cotidianele se întrec în cultul știrilor despre crime, furturi etc., cu influențe atât de dezastruoase asupra cititorilor.

Congresul profesorilor de religie.

După cum am anunțat, acest congres, care s'a ținut la Mănăstirea-Dealului, după trei zile de desbateri fructuoase, a luat sfârșit într-o atmosferă de încredere pentru ziua de mâine. Problemele examinate au fost următoarele:

1. Raportul religiei cu celelalte obiecte de învățământ. 2. Programul învățământului religios în școlile secundare de toate gradele. 3. Metoda de predare a învățământului religios. 4. Psihologia în slujba învățământului religios. Raportorul celei din urmă a fost prof. N. Terchilă dela Academia teologică din Sibiu.

Discuțiile au fost animate, ample, și temeinice, așa încât ele au adus lumini noi în chestiunile tratate. Participanții au insistat asupra necesității unei educațiuni religioase-morale a tineretului, dovedind cu numeroase argumente superioritatea acesteia față de așa zisa „educație morală“ reclamată de reprezentanții filosofiei. O îmbinare a lor sub conducerea celei dintâi este recomandabilă. S'a accentuat și utilitatea „orelor de reculegere sufletească“ — a căror practică în unele școli a dat rezultate bune.

Munca acestui congres a fost concretizată într-o moțiune înțeleaptă, cuprinzând câteva măsuri admirabile, cari dacă se vor realiza vor însemna o binefacere pentru viața creștină a țării. — Iată moțiunea:

Învățământul religios să fie introdus în toate școlile secundare, profesionale și comerciale de orice grad și de orice categorie, din întreaga țară, prevăzându-se câte două ore săptămânal pentru fiecare clasă.

Având în vedere dispozițiile luate de autoritățile în drept, cu privire la educație preregimentară și națională a tineretului, clerul și biserica își oferă serviciile lor reale și devotate pentruca educația fizică și națională să fie întregită de cea spirituală.

În școlile normale, așa numite ore de educație, care se predau după programa analitică actuală, în toate clasele superioare, să fie trecute în noua programă analitică ca ore regulate, pentruca și aceste școli să aibă două ore efective, obligatorii, săptămânal.

Ministerul instrucțiunii este rugat să sprijine efectiv revistele de educație religioasă-morală pentru tineret, existente: „Tinerimea creștină“ și „Duminica ortodoxă“, spre a apare săptămânal și pe preț de popularizare printre elevi.

Statutele asociației „Tinerimea creștină“ alcătuite de profesorii de religie din Capitală și aprobate de I. P. S. Patriarh și de congres să servească drept normă de conducere pentru toate asociațiile pentru tineretul creștin ortodox. (În Ardeal avem Societ. „Sf. Gheorghe“ N. R.)

Sf. Sinod este rugat să grăbească tipărirea Sf. Scripturi cu trimiteri.

Institutul biblic este rugat să publice imediat o „Mică biblie“, frumos executată și cu preț redus, spre a fi pusă în special la îndemâna elevilor.

Să se tipărească sf. liturghie pe o singură melodie, tradițională, ușoară, spre a fi învățată de toți elevii școlilor secundare.

Să se tipărească o antologie de cântări religioase și de colinde naționale, care să fie obligatorie în toate școlile secundare.

Să se ceară autorităților în drept să interzică orice serbări școlare, excursii sau orice alte producții, care ar putea să împiedice pe elevi de a veni la sf. liturghie Duminică și sărbătorile.

Să se ceară abrogarea art. 44 și 45 din legea regimului cultelor, care legiferează ateismul.

Dela Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj

Nr. 3210—1934.

TABLOUL

donățiunilor făcute parohiilor din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului în cursul anului 1933.

1. În protopopiatul Abrud. Pentru:	
Abrud-sat: Primăria comunală	4.000 Lei
Bucium-Isbita: Dr. Candin David, odăjdii	3.400 „
Cărpiniș: Ioan Danciu, crâșnic, clopot	15.283 „
Cărpiniș: Moise Șoit	3.650 „
Roșia-Montană: Ioan Bădău, 2 prapori	7.000 „
Roșia-Mont.: Roz. Ivășcan, acop. p. s. masă	3.000 „
Trâmpoale: Em. Scrobote, dir. șc. Zlatna	5.000 „
alte 9 parohii, donațiuni mai mici	26.989 „
2. În protopopiatul Aiud. Pentru:	
Murăș-Uioara: Primăria comunală	20.000 Lei
„ Uzinele Solvay	10.000 „
Teiuș: C. F. R., policandru	15.000 „
„ Eugenia Bedelea, odăjdii	12.000 „
alte 12 parohii, donațiuni mai mici	35.846 „
3. În protopopiatul Alba-Iulia. Pentru:	
Alba-Iulia-oraș: Statul	50.000 Lei
„ Județul Alba	50.000 „
„ Orașul Alba-Iulia	30.000 „

Alba-Iulia-oraș: Văd. Ana Maioreșcu	12.000 Lei
„ Reuniunea Corului	10.000 „
Alba-Iulia-Maieri: Ministerul de Interne prin Dr. I. Pop	5.000 „
Craiva: Arhim. Policarp Morușca	8.500 „
Meteș: Asociația foștilor iobagi, o casă de casă parohială	120.000 „
Păcliaș: Județul Alba	5.000 „
Tăuți: Min. de Interne, prin Dr. I. Pop	5.000 „
Țelna: Dr. Ion Pop, A.-Iulia, 1 potir	5.000 „
alte 5 parohii, donațiuni mai mici	28.020 „
4. În protopopiatul Bistrița. Pentru:	
Iuda: Prefectura Județului Mureș	4.000 Lei
Teaca: Prefectura Județului Mureș	5.000 „
alte 14 parohii, donațiuni mai mici	115.388 „
5. În protopopiatul Câmpeni. Pentru:	
Neagra-de-sus: Ana David	3.000 Lei
alte 13 parohii, donațiuni mai mici	38.182 „
6. În protopopiatul Cetatea-de-peatră. Pentru:	
Baia-Mare: Dna Col. V. Ionescu, 2 candelor	6.000 Lei
„ Locot. Jand. Popescu, odăjdii, prin colectă	10.000 „
„ Direcțiunea Minelor	5.000 „
Berința: Județul Satu-Mare	4.500 „
Curtuișul-mic: Mih. Popovici, f. minist.	5.000 „
alte 6 parohii, donațiuni mai mici	8.921 „

7. În protopopiatul Cluj. Pentru:	
Cluj: Dna și dl Potcoavă, icoană	5.000 Lei
„ Dna Lucr. Barbul, Evanghelia arg.	3.000 „
„ Dl Dumitru Vonica, prapor	3.000 „
Măguri: Foștii iobagi	4.000 „
Mărișelu: Foștii iobagi	64.920 „
alte 4 parohii, donațiuni mai mici	19.970 „
8. În protopopiatul Dej. Pentru:	
Poenile-Reteagului: Ioan Hordoan, potir	3.500 Lei
Diviciorii-mari: Reun. femeilor, odăjdii	7.300 „
alte 8 parohii, donațiuni mai mici	33.613 „
9. În protopopiatul Huedin. Pentru:	
Huedin: Primăria comunală	11.000 Lei
„ Banca Națională, București	4.750 „
Mănăstireni: Primăria comunală, lemne	40.000 „
Straja: Veronica Lung	15.280 „
alte 7 parohii, donațiuni mai mici	7.830 „
10. În protopopiatul Lăpuș. Pentru:	
Vima-Mare: Ioan Hodiș I. S., episcop I., pământ	12.000 Lei
„ Constantin Butuza, consil. parohial, pământ	6.000 „
alte 7 parohii, donațiuni mai mici	29.167 „

Bugetul în discuția comisiei Camerei.

— Salariile Clerului. —

Comisia bugetară și financiară a Camerei s'a întrunit în 23 l. c. sub președinția dlui M. Oromolu, spre a continua discuția asupra proiectului de buget.

Î. P. S. Mitropolit N. Bălan al Ardealului, cerând cuvântul, în legătură cu bugetul ministerului cultelor, relevă cele două curbe aplicate în mod nedrept în 1931 și 1932 salariilor preoților ortodocși, exceptând pe ceilalți funcționari ai statului.

Este o nedreptate aceasta, pentru că Statul e obligat să aplice aceeași măsură pentru toți salariații săi.

Preoțimea a suferit nu atât material, cât din punct de vedere moral, fiind pusă într-o situație de inferioritate.

Preoțimea are astăzi un rol extrem de important în tămăduirea crizei morale care bântue. De aceea Biserica face apel la spiritul de înțelepciune al ministrului de finanțe și al comisiei, să facă dreptate preoțimii, suprimând acele curbe.

M. Sa Regele a enunțat cu prilejul instalării celor doi episcopi un program: „Vrem o biserică vie...”

Cu preoți săraci și desbrăcați nu se poate face apostolat. Sunt preoți cari primesc 1700 Lei pe lună.

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, declară că trebuie să se restabilească echitatea în ce privește salarizarea clerului.

Nu numai moralmente, ci și politicește suntem obligați, — spune d-sa, — să satisfacem nevoile preoțimii. Când s'au aplicat curbele asupra salariilor clerului, noi le-am combătut și am promis că vom repara nedreptatea.

Sustin deci cu toată căldura apelul Î. P. S. Mitropolit al Ardealului și rugăm pe dl minis-

tru al finanțelor să satisfacă această cerere.

Dl Ștefan Bogdan susține aceeași chestiune, cerând să se repare nedreptatea făcută preoțimii.

Dl Draghici cere să se întreprindă și salariile muftiilor din Dobrogea.

Se vor satisface doleanțele preoțimii.

Dl Victor Slăvescu, ministrul finanțelor, a răspuns că d-sa cunoaște situația clerului din expunerile ce i-au fost făcute cu prilejul întocmirii bugetului cultelor.

Se obligă să dea 25—30 milioane Lei pentru ca ministerul cultelor să poată rectifica, dacă nu în total, cel puțin în parte salariile preoțimii.

Dacă situația se va îmbunătăți, se vor aloca fondurile necesare, ca să fie satisfăcute în întregime doleanțele clerului.

Î. P. S. Bălan mulțumește dlui ministru de finanțe pentru bunăvoința arătată și speră să se rezolve în totul nevoile preoțimii.

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, cere să fie autorizat printr-o dispoziție înscrisă în buget, ca să poată rectifica salariile clerului romano-catolic, mai bine dotat, decât celelalte culte. Clerul romano-catolic are salarii mult mai mari.

Dl ministru Slăvescu spune, că dl ministru al cultelor poate face aceste rectificări în cadrul bugetului departamentului, dacă d-sa constată că preoții romano-catolici sunt avantajați.

„Nu vă răzbunați singuri, ci lăsați să se răzbune mânia lui Dumnezeu; căci scris este: răzbuirea este a Mea, Eu voiu răsplăti.”

Romani, 12, 19.

Lupte confesionale în Maramurăș?

Sub acest titlu ziarul „Universul” din 26 Iunie c., scrie următoarele:

„Faptul este de necrezut și, totuși, s'a petrecut în comuna Sârbi, din Maramurăș, cu prilejul înmormântării unui îndrumător al satelor, învățătorul Ancuța, de obârșie moldovenească. Acest învățător își făcea stagiul în această zonă eteroglotă, așa cum pretinde legea din 1924 a reorganizării învățământului primar și își câștigase simpatiile unanime ale sătenilor, pe ai căror copii îi îndruma spre știința de carte.

A murit iubit și plâns de țărani, cari au sfințit astfel, prin dragostea lor, apostolatul și idealismul unui învățător.

În sat nu este cimitir al cultului ortodox creștin, iar la cimitirul greco-catolic n'a fost admis — decât cu foarte grele stăruinți, — să fie înhumat, cu toate că există un ordin circular al resortului respectiv, și poartă Nr. 65595 din 1930 prin care ordin se permite înmormântarea credincioșilor greco-catolici în cimitirele ortodoxe și vice-versa.

Se vede însă că nici prefectul județului, nici primpretorul plășii Șugătag n'aveau cunoștință de acest ordin circular, de vreme ce primpretorul, pe baza unui ordin telefonic al prefectului, pune în vedere primarului comunii Sârbi, că — cităm textual — „decedatul învățător Ancuța din acea comună numai așa va putea fi înmormântat în cimitirul gr.-cat., dacă va fi înmormântat de preotul gr.-cat., și, dacă familia se va opune, veți cere concursul postului de jandarmi.”

Al doilea ordin spune clar că „în cazul când decedatul nu va fi înmormântat cu preot catolic, să fie transportat în comuna Ferești, unde este cimitir ortodox.”

Autoritățile au interzis deci înmormântarea, hotărînd că nu toți morții au loc în morminte, iar când clericii ortodocși au vrut să officieze, preotul gr.-cat. s'a târguit cu ei în sensul ca jumătate din slujbă să se facă după ritualul ortodox, iar cealaltă jumătate să fie făcută de preotul gr.-catolic.

Faptul cel mai grav și cel mai curios în același timp este că „porțile cimitirului au fost pecetluite și puse sub custodie, iar jandarmii pregătiți de atac.”

Așa ne scrie dl Ștefan Țiplea, care ne dă toate aceste lămuriri, cari pun la ordinea zilei o problemă tristă, de vrajbă confesională între frați, mai ales în ținuturile desrobite și de confesiuni deosebite.

Dar faptul din cale afară de grav îl exprimă cuvintele preotului gr.-cat. spuse după slujbă, în panegiricului ocazional: „Se bucură îngerii și toți sfinții că, măcar în ceasul cel din urmă, te-a învrednicit Dumnezeu nu ca pe un animal, ci ca pe un om ales, să vii sub epitrahirul bisericii catolice, că numai prin aceasta se capătă mântuirea.”

Cu multă dreptate spune corespondentul nostru ocazional, că aceasta însemnează „curată profanare pentru morți și insultă pentru vii”. Dar, dacă ținem socoteală și de afirmația preotului gr.-cat. — reproducem textual cuvintele ce i se atribue — anume că „în cimitirele noastre are dreptul să fie înmormântat și un ungar papis-taș dela Pesta, condus la cele veșnice de preoții săi — chiar revizionști de-ar fi — dar numai catolic să fie. Ortodocșii însă n'au dreptul.”

Așa scrie corespondentul „Universului”. Sunt lucruri direct revoltătoare, față de cari se impune o energică reacțiune, dacă episcopatul unit nu va lua măsurile necesare.

11. În protopopiatul Luduș. Pentru:	
Deag: Cornelia Mayer, odăjdii	4.000 Lei
Luduș: Primăria comunală	6.250 „
alte 13 parohii, donațiuni mai mici	27.012 „
12. În protopopiatul Lupșa. Pentru:	
Lupșa: Văd. preot. Sava Pascu	28.700 Lei
alte 11 parohii, donațiuni mai mici	34.396 „
13. În protopopiatul Maramurăș. Pentru:	
Borșa I și II: Comuna politică, lemne	11.770 Lei
„ Ing. Irimescu, icoană	4.500 „
Poenile-de-sub-munte: Sf. Episcopie Cluj	5.000 „
Vișeu-de-sus: Comuna politică, lemne	50.000 „
„ Minist. Agr., ornate și lemne	65.000 „
„ Min. Apărării Naț., colect.	65.059 „
„ Dl Ionel Urdea, deputat	10.000 „
„ Sf. Episcopie Râmnic	3.000 „
„ Ministerul Cultelor	5.000 „
„ General N. Uică	500.000 „
Vișeu-de-jos: Ministerul Cultelor	5.000 „
„ Min. Domeniilor, lemne	33.000 „
„ Sf. Mitropolie Sibiu	5.000 „
„ Sf. Mitropolie Chișinău	5.000 „
„ Banca Națion., București	5.000 „
„ Prefectura județ. Brăila	5.000 „
Sighet: Prefectura județ. Maramurăș	100.000 „
alte 5 parohii, donațiuni mai mici	33.896 „

14. În protopopiatul Reghin. Pentru:	
Dejeni: Prefectura județului Murăș	3.000 Lei
Dumbrava: Preot Ioan Popescu, porumb	3.525 „
Ibănești-pădure: Gliga Pintilie	5.000 „
Ibănești-sat: Dr. E. Nicoară, Reghin	4.000 „
Idicel-pădure: Covrig Mihail	100.000 „
Pietriș: Prefectura județului Murăș	5.000 „
Reghin: Dr. E. Nicoară, Reghin	28.000 „
Toplița: Desp. „Astra”	3.000 „
„ Vodă Todor, pământ	10.000 „
alte 5 parohii, donațiuni mai mici	21.111 „
15. În protopopiatul Tg.-Murăș. Pentru:	
Cherghizel: Prefectura județului Murăș	5.000 Lei
Corunca: „ „ „	4.000 „
Iclandul-Mare: „ „ „	4.000 „
Murgești: „ „ „	4.000 „
Moșuni: „ „ „	4.000 „
Veța: „ „ „	5.000 „
Periș: „ „ „	5.000 „
Tg.-Mureș: „ „ „	300.000 „
„ Primăria orașului Tg.-Murăș	260.000 „
„ Societatea de gaz metan	10.000 „
„ Banca Marmarosch-Blanck	30.000 „
„ C. F. R. Tg.-Mureș, colectă	3.040 „
„ Regimentul Inf. 82, colectă	3.330 „
„ Dna Iuliana Dr. Florian	3.000 „
alte 6 parohii, donațiuni mai mici	24.780 „

16. În protopopiatul Turda. Pentru:	
Crăiești: Gavrilă Crișan, f. dir. de bancă,	
Alba-Iulia, policandru	7.000 Lei
Frata: Ioan Zenan, inspector, Cluj	10.000 „
Pietroasa: Elena Borla, Turda, utenz. bis.	3.620 „
„ Augustin Borza, policandru	4.000 „
Suatu: Gheorghe Sándorházi, clopot	15.000 „
Soporul-de-Câmpie: I. Boșian, Iacobeni	10.000 „
Turda: Prefectura județului Turda	30.000 „
„ Soc. de gaz metan, Turda	3.000 „
Viișoara: Văd. Sab. Moga, Bărboși, odăjdii	3.500 „
alte 13 parohii, donațiuni mai mici	24.830 „
17. În protopopiatul Unguraș. Pentru:	
Tâmașa: Reuniunea femeilor ort. rom.	5.000 Lei
alte 5 parohii, donațiuni mai mici	14.484 „
Suma totală a donațiunilor a fost de 2,954,812 Lei.	
Acestor distinși donatori, Adunarea eparhială, în ședința sa din 8 Mai c., le-a exprimat — și le exprimăm și noi azi pe această cale, vii mulțumiri.	
Consiliul eparhial	

Sfințire de casă parohială.

Credința unui popor se cunoaște prin faptele sale și numai după faptele isvorite din credința în Dumnezeu va simți bucurii. De această bucurie au fost împărtășiți credincioșii bisericii din Sopor, protopopiatul Turda, văzându-și pe deplin terminată noua construcție a caselor parohiale începută abia în vara anului trecut. Acest fapt se datorește harnicului lor preot Virgil Șeulean, care s'a îngrijit de când a venit în acea parohie singură ortodoxă, din centrul câmpiei stăpânită în majoritate de uniți, ca să o ridice la nivelul ei și încă în aceste timpuri grele făcând cele din urmă eforturi. „Ferice sunt slugile acelea pe cari venind Domnul le va găsi veghind“ (Luca c. 12, v. 37).

La Duminica Sfinților Părinți parohia întreagă împreună cu păstorul ei și-a primit răsplata muncii, sosind în mijlocul lor P. On. protopop Iovian Mureșan, încunjurat de trei preoți însoțitori. Sfințirea casei parohiale i-a premers serviciul divin în sfânta biserică, care biserică de asemenea primise o renovare radicală, și după priceasnă P. On. protopop

a rostit o predică înălțătoare de suflete. După serviciul divin s'a oficiat parastasul în amintirea slujitorilor altarului mai înainte adormiți, care ceremonial a fost încoronat de cuvântarea părintelui Petru Șeulean din Miheș, elogiind faptele și virtuțile înaintașilor noștri.

După serviciul divin poporul s'a îndreptat spre noua casă parohială unde se face sfeștanie cu toată pompa cuvenită și la terminare părintele Mircea Tomuș din Frata, aduce cuvinte de mulțumiri enoriașilor cari au știut să întrebuințeze timpul și banul Bisericii, pentru edificarea acestui frumos locaș în centrul comunei. La fine urmează darea de seamă a părintelui local, arătând pe toți acei cari au contribuit la edificarea acestei case, nu din repartiție care displace poporului nici prin silă care înstrăinează poporul, ci din darul oamenilor de seamă dând ajutor tot creștinul.

La sfârșit de tot a fost stropirea cu aghiazmă și miruitul întregului popor; iar celor săraci Consiliul parohial le-a dat hrană.

Pr. MIRCEA TOMUȘ

INFORMAȚIUNI

Serviciile divine și predici la bisericile din Cluj. *Duminică, 1 Iulie, la Catedrală:* vor servi Pr. Ioan Goron, Fl. Mureșanu, și Gavril Relea. Predică G. Relea. La biserică „Sf. Nicolae“: servește și predică Pr. A. Mușat. — La biserică „Coborârea Duhului Sfânt“: servește și predică protopop N. VasIU.

Știre personală. *Săptămâna trecută venerabilul Episcop al Oradiei, Prea Sf. Roman Ciorogariu, a fost timp de 3 zile oaspele P. S. Episcop Nicolae. Consilierii eparhiali, profesorii Academiei teologice și numeroși mireni au profitat de ocazie spre a-i exprima sentimentele lor de adâncă stimă și iubire.*

O vizită. Dl. Ministru al Republicii din Franca la București D'ormesson a cercetat Clujul în ziua de 29 Iunie c., și între alții a fost și la Reședința noastră, cercetând pe Episcopul nostru Nicolae, în societatea consulului francez dl. Fauget.

Legea Românească despre P. Sf. nostru Episcop. Organul episcopiei ortodoxe din Oradea, publică următoarele rânduri despre alegerea P. Sf. Episcop Nicolae:

„În ședința sa din 28 Mai 1934, Academia română, ca suprem for de judecată asupra valorilor românești, a ales cu unanimitate de voturi, membru de onoare al acestei înalte instituții de cultură pe P. Sf. Sa Nicolae Ivan Episcopul Vadului, Feleacului și al Clujului.

Comisiunea care l-a propus pe P. Sf. Nicolae al Clujului pentru înalta distincție, desigur îi cunoaște bine munca de 60 ani depusă zi cu zi fără preget și cu mare înțelepciune pentru binele neamului și a bi-

sericii. Viața Episcopului Nicolae Ivan este un exemplu de viață pentru generația de după război. Ca Episcop român ortodox în capitala Ardealului, are marele merit de a fi sporit patrimoniul sufletesc și material al românismului și de a fi făcut din cetatea grofilor și condițiilor unguri din Ardeal, cetate nebiruită a românismului și ortodoxismului.

Întreaga suflare românească se bucură de „răsplata bine meritată“, și urează sincer P. Sf. Nicolae al Clujului: „Mulți ani, Stăpâne!“

Eroare de tipar ori de scris. În articolul meu *Notă*, din numărul trecut, în loc de *Ferencz* să se citească *Frențiu*. G. B. D.

Sărbătorirea studenților „memorandiști“. Zilele trecute au fost sărbătoriți la Cluj bărbaiții încă în viață, cari acum 40 de ani luaseră parte ca studenți în mișcările naționale provocate de procesul Memorandului. Au fost de față dintre studenții de odinioară: Liviu Cigăreanu, Valeriu Candrea, Ion Mircea, Nicolae Stănilă, Romul Pop, Aurel Maniu, Valer Mustea și Emil Chintoanu.

Adunați în aula Universității, dl. Rector Fl. Ștefănescu-Goangă i-a salutată printr'un frumos discurs, elogiind atitudinea lor de curaj și îndrăzneală românească, sărutându-i pe toți pe amândoi obraji, drept omagiu al instituției din care fuseseră atunci alungați. Au mai vorbit dl. Grigorie Popa, președ. centrului studențesc „Petru Maior“ — care a organizat sărbarea, — dl. general Aurel Maniu în numele foștilor studenți din Cluj, iar dl. Gh. Moroianu, rec-

torul Academiei Comerciale, în numele studenților cari activaseră în străinătate pentru cauza română.

Totul s'a desfășurat într'o atmosferă impresionantă, servind un puternic exemplu tinerimii universitare de astăzi, spre a urmă aceleași drumuri ale conștiinței naționale.

Primirea lui Louis Barthou. Cele trei zile petrecute de ministrul de externe al Franței în România, au fost și pentru el și pentru noi o neîntrecută sărbătoare. În deosebi recepțiunea făcută de către Parlament a întrecut toate așteptările, prin unanimitatea sentimentelor de iubire către Franța, manifestate de către șefii tuturor partidelor politice. S'a dovedit în fața lumii din nou, cât de puternică și indisolubilă este alianța dintre cele două țări aliante și surori. Numeroasele acte de dragoste și admirație, pe cari le-a schițat România către marele sol al Republicii — cetățean de onoare, membru al Academiei, membru al Societății de geografie etc. — primirea entusiastă și coplesitoare ce i s'a făcut pretutindeni, au impresionat atât de mult pe marele om de stat, încât a mărturisit, că niciodată n'a avut parte acasă la el de asemenea emoțiuni înălțătoare. Louis Barthou a ținut apoi să asigure România, de toată iubirea și încrederea Franței, repetând, ca să audă toată lumea, dar în deosebi amatorii de revizionism — că granițele noastre sunt definitive, și că ori cine ar încerca să le atingă, se va izbi de împotrivirea hotărâtă — morală și armată — a Franței.

Această mare solie ce ne-a adus-o constituie pentru noi un strălucit isvor de încredere în siguranța zilei de mâine.

„Terțiarii“ la Cluj. Cetim în gazetele locale o informație religioasă, care înștiințează, că și în Cluj a luat ființă „confraternitatea terțiară“ sau ordinul pocăinței, numit și „Sfânta militia di Cristo“ etc. etc. Publicul este invitat să meargă la biserică Bob, unde se primesc înscrieri și se fac rugăciuni de deslegare pentru toți membrii. Se pare, că pentru mai mare atracție „confraternitatea“ a fost hotezată și cu titlul de „Înfrățirea Românilor“ — ceea ce ni se pare cam excesiv. În ori ce caz, suntem surprinși de progresele rapide ale *catholicismului* între frații noștri, pe cari îi știm încă de rit *oriental*, deci păstrători ai vechei discipline bisericesti în care au trăit dela nefericita desbinare religioasă. Oare poporul va accepta toate inovațiile acestea? Ziua de mâine ne va da răspunsul.

O nedumerire. Sub acest titlu confratele nostru „Legea Românească“ dela Oradea scrie:

„De câte ori se ridică o biserică creștină ne bucurăm, căci se întărește numele lui Hristos

între noi. Creștinătatea are mai multe lăcașuri în casa Domnului. Dar ceceace fac franciscanii streini, sub formație românească, — lansând apel către Români creștini „pentru contribuirea la ridicarea mărețului templu a Unirii, spre înfrățirea și mai mare a tuturor Românilor“ — adevă unirea tuturor Românilor cu Roma, — aceasta nu mai e înfrățire, ci tulburare între frați. Înregistrăm această intențiune de tulburare a păcii între frați, atunci când țara ne cere să fim uniți în cugete și simțiri la clădirea României noi. (În ceasul judecării va răspunde fiecare pentru faptele sale). *Dacă i-am înțeles rău să se explice: în numele bisericii unite vorbesc acești franciscani ori sunt echipele zburătoare ale dușmanilor unității noastre naționale?*“

— **Librăria Eparhială** din Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6) fiind aprovizionată cu odoare bisericesti (cruci, candelă, odăjdii, prapori etc.) precum și cu toate cele necesare serviciului divin, — stă la dispoziția tuturor pentru efectuarea oricărei comenzi, mici sau mari, cari se execută prompt și cu îngrijire, pe lângă cele mai moderate prețuri.

POSTA REDACȚIEI

Pr. A. E. în F. Sosit prea târziu; rămâne pentru numărul următor.

Pr. A. T. în M. Primit amăgdouă; se vor publica.

Pr. V. St. în R. Cam lung; totuși îi vom face loc.

Pr. T. R. în S. În mod excepțional vom tipări predica. Preferăm articole de experiențe pastorale.

Nr. 752—1934.

(12) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. II. *Geaca* cu filia Băgaciu din acest protopopiat, se publică concurs cu termen de 30 zile dela data publicării în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.

2. Casă parohială cu grădină și supraedificate.

3. Sesiune parohială având 23 și jum. jug. arător și 8 și jum. jug. fănaș, precum și 4 jug. cimitir. Pentru administrarea filialei este sesiune parohială de 22 jug.

4. O zi de lucru de fiecare familie din materă.

5. Stola stabilită de consiliul parohial în ședința din 3 Iunie a. c. Candidații, având aprobarea Prea Sfinției Sale pentru candidare, se pot prezenta, după prealabila încunoștințare a subsemnatului, în parohie, în termenul reglementar.

Actele de candidare vor fi înaintate la acest oficiu, conform dispozițiilor Regulamentului pentru întregirea parohiilor.

Cluj, la 11 Iunie 1934.
În înțelegere cu Consiliul parohial.
Nicolae VasIU, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.